

Ištrauka apie karališkojo dvaro patirtas išlaidas Liubavo tvenkinių remontui:

„Pataisymas tvenkinio Liubove arba šliuzo (vandens nuleidimo įrenginio) ir bokšto remontas.

Kasėjams, kurie dirbo prie vandens nuleidimo įrenginio arba šliuzo (lenkiškai upust), nuo rugsėjo 6 dienos iki rugsėjo 11, išskyrus vieną šventinę dieną 5 dienas, būtent 10 kasėjų už 2 dienas ir 6 kasėjams už 2 dienas ir 8 kasėjams už 1 dieną sumokėta iš viso 0/40 kapos.

Kitiems kasėjams, kurie 8 stulpus iš tvenkinio ištraukė ir žemes (iškasė?), matavo rykštėmis, viso 0/24 kapos.

Trims dailidėms, kurie bokštus taisė ir vandens nuleidimą, nuo rugsėjo 6 iki 11 dienos už 5 dienas – iš viso 0/25 kapos.

Paprastiems darbininkams, kurie taisė pylimus (šlaitus) nuo spalio 17 iki 27 dienos už 6 dienas, įskaitant darbininkus, kurie poliuis kalė – viso 0/27/2 kapos.

Ir superintendentui 0/8 kapos.

Už 7 vežimėlius šiaudų sutvirtinti vandens nuleidimo įrenginį, įskaitant darbininkui, kuris atvežė krūmokšnių šakas už dieną ir arklį – 0/25/2 kapos.

Petrui grioviakasiui Bohemui, kuris instrumentus ir maistą tiems kasėjams parūpino už 1 dieną ir 2 arklius, įskaitant superintendentą – 0/14/4 kapos.

Viso išleista tvenkinio pataisymui Liubove 2 kapos 43 grašiai 8 pinigėliai“.

[Varšuva, Senųjų aktų archyvas, karališkosios sąskaitos nr. 140 (AGAD, ASK, RK 140, l. 185, 190 v - 191)].

Dr. Birutė Vitkauskienė nurodo, kad „Vilniaus vaivada ir LDK kancleris kunigaikštis Mikalojus Radvila Rudasis išsikeitė savo tėvonių paveldėtą dvarą Rokantiškes į Liubovą. Nėra žinomi to susikeitimo motyvai. Radvila Rudasis galėjo siekti įsigyti daugiau žemių pakeliui į Radvilų Dubingių pilį. Liubovas tam puikiai tiko, nes buvo labai patogioje vietoje, visai pakeliui. Tuo būdu Liubovas tapo privačiu dvaru“.

1577 metais Radvila pardavė Liubovą Kasparui Golejevskui. Daugiau kaip pusę amžiaus dvarą valdžiusi Golejevskių šeima jį pardavė Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės dvaro išdininkui Jonui Antanui Tiškevičiui.

Nors 1670 metais Tiškevičiai Liubovą pardavė Krišpinams Kiršenšteinams, jis ir vėl sugrįžo Tiškevičiams po 82 metų. Liubovo valdytojais buvo tokie garsūs šios giminės atstovai kaip Antanas Kazimieras, Vilniaus katedros kanauninkas ir Šv. Kazimiero koplyčios klebonas Mikalojus Tiškevičius, LDK referendorius Vincentas Tiškevičius. Dominyko Tiškevičiaus dukrai Kamilai Tiškevičiūtei ištekėjus už Rapolo Slizenio, nuo 1854 m. Liubavo dvarą valdė Slizenių šeimos atstovai. Beje, Rapolas Slizenis – gerai žinomas talentingas menininkas – skulptorius ir medalių kolekcininkas.

Kaip rodo šios giminės kilmės įrodymo arba legitimacijos proceso, pradėto XVIII a. pabaigoje – XIX a. pradžioje, dokumentai, Slizenių protėviai atvyko į Lietuvą iš Vengrijos. Jos atstovas vadinosi Andrius Ratsza Slizenis. Nemažai šios giminės atstovų minimi kaip užėmę svarbias pareigas Lietuvos Didžiojoje Kunigaikštystėje. Šios šeimos herbas vadinasi „Świat“ („Pasaulis“) ir vaizduoja žemės rutulį su kryžiumi.

Būtent Slizeniai perstatė akmens mūro malūną iš medinio, kaip matyti iš įrašo virš malūno durų MCXII, 1902 metais.

„Tikimės, kad nepagrįstai užmiršta Liubavo vietovė ir keletą šimtmečių menantis dvaras užims svarbią vietą kultūros paveldo kontekste, tad laukia daug darbo bandant prakalbinti istoriją“, – sako projekto vadovas ir Europos parko kūrėjas Gintaras Karosas. ■

MOKSLAS • EKONOMIKA • SANGLAUDA

EUROPOS SAJUNGA
EUROPOS SOCIALINIS FONDAS

Kuriame Lietuvos ateitį

Ateities muziejams – kompetentingi darbuotojai

Nors kažkada muziejai galėjo egzistuoti vien tam, kad egzistuotų, šiuo metu jie yra pilnai transformavęsi į visuomenei tarnaujančią instituciją. Ir muziejų vertę lemia ne jų geriausios kolekcijos, talentingas kolektyvas, puiki įranga ar didelės pajamos, bet pozityvi įtaka individams ir bendruomenėms, kurioms jie tarnauja. Muziejuose vyksta edukaciniai projektai, vis daugiau muziejų savo ekspozicijas pristato ir internetinėje erdvėje. Visa tai iš muziejūninkų reikalauja naujų gebėjimų ir žinių, kurių įgyti vien naudojant iš valstybės biudžeto skirtas lėšas yra neįmanoma.

SKILLED STAFF FOR MUSEUMS OF THE FUTURE

The Association of Lithuanian Museums has launched the new programme for improving the qualification of museum workers “Training of competencies and skills of museum workers of the 21st century: Stage II”. On 10 August 2009, a trilateral agreement of the Ministry of Social Security and Labour of Lithuania, European Social Fund Agency and the Association of Lithuanian Museums on financing and administration of the project “Training of competencies and skills of museum workers of the 21st century: Stage II” was signed.

The project of the value of over 2.3 million litas will be funded from the European Social Fund and the Lithuanian budget under the Measure “Perfection of human resources in the public sector” of Axis 1 “Qualitative occupation and social cover” of the Human Resources Development Operational Programme for 2007-2013. The primary objective of the project is education of major skills of the Lithuanian museum workers and raising their qualification with the view to enhance cultural and educational activities of museums in the society, better meet the needs of the Lithuanian and foreign museum visitors. 26 training programmes have been prepared under the project which cover three training fields: professional training in museum activities, professional training in management and administration, general teaching of foreign languages. The project to last two years will provide training to over 310 museum works from 15 museums.

Prepared by Rita Mikailienė

Pirmojo projekto mokymų akimirks. LMA archyvo nuotr.

Atsižvelgdama į tai Lietuvos muziejų asociacija (LMA) kartu su savo partneriais – muziejais ir jų darbuotojais, įgyvendina jau antrą ES lėšomis finansuojamą projektą „XXI amžiaus muziejinių kompetencijos ir gebėjimų ugdymas: II etapas“, kurio tikslas – suteikti galimybę muziejiniams gilinti profesines ir bendrąsias žinias. Du metus trukusiančio projekto metu bus apmokyta 310 muziejinių.

Muziejiniams – nauji reikalavimai

Lietuvoje šiuo metu veikia 107 muziejai: 4 nacionaliniai, 15 respublikinių, 3 apskričių, 64 savivaldybių, 17 žinybinių ir 5 nevalstybinių, kuriuose dirba beveik 3 tūkst. darbuotojų. Anot LMA atsakingosios sekretorės ir projekto vadovės Lolitos Valužienės, visi jie susiduria su naujai keliamais reikalavimais, kuriems įtakos turi žinių visuomenės plėtra, naujos informacinės technologijos, socialiniai bei kultūriniai pokyčiai, o taip pat ir mokymosi visą gyvenimą poreikis.

„Šiuolaikinis muziejus – tai patraukli, atvira naujovėms ir iššūkiams kultūros įstaiga, tenkinanti ne tik pažintinius visuomenės poreikius, bet ir prisidedanti prie informacinės visuomenės plėtojimo, – sako LMA valdybos pirmininkas, Šiaulių „Aušros“ muziejaus direktorius Raimundas Balza. – Galvodami apie kintančias muziejaus funkcijas suprantame, kad muziejinių kompetencijos didinimas yra būtina sąlyga permainingoms muziejuose vykti“.

Net ir nedidelio miestelio muziejui keliami uždaviniai prisidėti prie formalaus ir neformalaus mokymo, vykdant edukacinę veiklą ir siekiant, kad muziejų teikiamos paslaugos taptų neatsiejama mokymo proceso dalimi. Ne mažiau svarbu ir pereiti prie muziejų rinkiniuose kaupiamų kultūros, meno, gamtos, mokslo ir technikos paveldo vertybių pristatymo bei populiarinimo virtualioje erdvėje. Šiuolaikiniams lankytojui būtina teikti tokias paslaugas, kurios atitiktų pasikeitusius lankytojų poreikius.

Tačiau norėdami visa tai daryti muziejiniai ir patys privalo gilinti savo žinias, įgyti būtinas naujas kompetencijas. Visa tai reikalauja ne tik darbuotojų pastangų, bet ir lėšų, už kurias būtų galima organizuoti seminarus ar mokymus. Lietuvos muziejų asociacija jau sėkmingai įgyvendino Lietuvos 2004–2006 metų Bendrojo programavimo dokumento II prioriteto „Žmogiškųjų išteklių plėtra“ 2.2 priemonės projek-

ta „XXI amžiaus muziejinių kompetencijos ir gebėjimų ugdymas“, kurio metu mokymuose dalyvavo 320 asmenų iš 10-ies Lietuvos muziejų. ES ir valstybės bendro finansavimo lėšomis įgyvendintas daugiau nei 3,8 mln. Lt vertės projektas buvo labai reikšmingas indėlis tobulinant darbuotojų profesionalumą bei gerinant pačių muziejų valdymą. Būtent tai ir nulėmė, kad LMA nusprendė tęsti savo narių darbuotojų pradėtą ugdymo veiklą, panaudojant ES lėšas pagal Lietuvos 2007–2013 m. Žmogiškųjų išteklių plėtros veiksmų programos 1 prioriteto „Kokybiškas užimtumas ir socialinė aprėptis“ įgyvendinimo priemonę „Žmogiškųjų išteklių tobulinimas viešajame sektoriuje“.

2009 m. rugpjūčio 10 d. pasirašyta trišalė Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, Paramos fondo Europos socialinio fondo agentūra ir Lietuvos muziejų asociacijos projekto „XXI amžiaus muziejinių kompetencijos ir gebėjimų ugdymas: II etapas“ finansavimo ir administravimo sutartis.

Antrojo projekto etapo suplanuoti mokymai orientuoti į tai, kad darbuotojai įgytų aktualiausių jiems kompetencijų bei žinių, užtikrinančių sėkmingą muziejų veiklą nuo valdymo iki lankytojų aptarnavimo, nuo direktoriaus iki salių prižiūrėtojo.

Šalia specialiųjų profesinių mokymų muziejų darbuotojams numatyti ir užsienio (anglų) kalbos mokymai. Plečiantis muziejinių ryšių geografijai, ieškant pažangios muziejinės veiklos praktikos pavyzdžių, užsienio kalbos žinios tampa neatsiejama nuo kasdienės muziejinių veiklos. Bet kuris muziejaus darbuotojas, siekdamas tęsti savo darbą, privalo turėti ar įgyti šiuos bazinius bendrusius užsienio kalbos įgūdžius. Vienakalbis ir kompiuteriu negebantis naudotis darbuotojas – tolimesniam muziejų kasdienybės praeitis.

Tarp partnerių – didžiausi Lietuvos muziejai

Projektą LMA įgyvendina kartu su savo partneriais – Lietuvos muziejais. Naujose mokymų programose dalyvaus 15 muziejų – partnerių: 1 nacionalinis, 5 respublikiniai ir 9 savivaldybių muziejai iš Alytaus, Birštono, Druskininkų, Kauno, Klaipėdos, Panevėžio miestų bei Biržų, Kaišiadorių, Molėtų, Šakių ir Trakų rajonų. Projekto partneriais pasirinkti valstybiniai ir savivaldybių muziejai, atsižvelgiant į didžiau-

sius turistų srautus pagrindinėje ašyje Vilnius – Kaunas – Klaipėda bei naujai iškilusius turizmo traukos centrus šalies regionuose.

Projekto partneriai – Lietuvos nacionalinis, Maironio lietuvių literatūros, Trakų istorijos, Lietuvos teatro, muzikos ir kino, Lietuvos jūrų, Lietuvos liaudies buities, Alytaus kraštotyros, Biržų krašto muziejus „Sėla“, Birštono, Druskininkų ir Kauno miestų, Molėtų krašto, Panevėžio kraštotyros, Znavnykų krašto bei K. ir M. Petrauskų lietuvių muzikos muziejai.

Mokymai padės įgyvendinti nacionalines programas ir ES finansuojamus projektus

Projektas papildo ir partnerių ES finansuojamus projektus. Biržų krašto muziejus „Sėla“ įgyvendina projektą „Biržų pilies komplekso pilies sutvarkymo, arsenalo ir kitų pastatų atstatymas ir pritaikymas turizmo ir kitiems viešiesiems poreikiams“. Trakų istorijos muziejus dalyvauja projektuose „Medininkų pilies pritaikymas turizmo reikmėms“ ir „Trakų pusiasalio pilies pritaikymas turizmo reikmėms“. Lietuvos jūrų muziejaus projektas „Jūros teikiamų pramogų, poilsio, sveikatingumo, paslaugų ir pažinimo parkas Kopgalyje“ taip pat yra įtrauktas į Valstybės planuojamų turizmo projektų, siūlomų finansuoti iš 2007–2013 metų Europos Sąjungos paramos lėšų pagal priemonę „Ekologinio (pažintinio) turizmo, aktyvaus poilsio ir sveikatos gerinimo infrastruktūros kūrimas ir plėtra“, sąrašą. Išvardinti projektai yra skirti turimų muziejų vertybių adaptavimui turizmo tikslams, t. y. papildomo lankytojų srauto pritraukimui bei papildomų paslaugų sukūrimui, todėl muziejams projekte suplanuoti mokymai suteiks papildomą pridėtinę vertę efektyviai išnaudojant infrastruktūrai ir materialiniams ištekliams skirtą paramą.

Visų šių muziejų atstovai įgyvendinant projektą turės galimybę įgyti specialią kompetenciją, palengvinsiančių informacinių technologijų perėmimą ir taikymą muziejų vertybių apskaitos, saugojimo veiklos procesuose, sustiprinsiančių rinkotyras ir rinkodaros, edukacines-kultūrinės programas. Taip pat bus tobulinamos bazinės bendrosios kompetencijos, be kurių muziejininkams sunku dirbti ir keisti muziejų veiklą į artimesnę žinių visuomenei. Planuojama, kad iš viso įgyti naujų darbui reikalingų kompetencijų pagal jiems suformuotą individualų planą galės 310 Lietuvos muziejų darbuotojų.

Įgyvendinamas tęstinis projektas atneš naudos ne tik daugiau negu 300 darbuotojų, bet ir padės efektyviau įgyvendinti nacionalinės reikšmės programas: Lietuvos muziejų modernizavimo programą, LR regionų plėtros programą, Etninės kultūros plėtros valstybinę programą, Nacionalinę turizmo plėtros programą.

Darbuotojų įgytos žinios bei įgūdžiai bus aktualūs bei naudojami tiesioginiame jų darbe, tad keliant kiekvieno darbuotojo darbo kokybę atskirai, gerinama ir projekte dalyvaujančio muziejaus veikla, o tuo pačiu didinamas jo pozityvus, sąmoningas poveikis visuomenei, gerinantis individų ir bendruomenių gyvenimo kokybę. Būtent tokio rezultato ir siekia projekte dalyvaujantys Lietuvos muziejai. ■

Parengė Rita Mikailienė

Baltijos muzeologijos mokyklos pamokos Kėdainiuose

Dr. Rūta PILECKAITĖ

Liepos 12–18 dienomis Kėdainiuose vyko 6-oji Baltijos muzeologijos vasaros mokykla, kurioje savo gebėjimus ugdė ir kvalifikaciją kėlė 37 Lietuvos, Latvijos ir Estijos muziejų specialistai.

Baltijos muzeologijos mokyklos dalyviai Kėdainiuose.

COURSES OF BALTIC MUSEOLOGY SCHOOL IN KĖDAINIAI

Dr. Rūta PILECKAITĖ

The 6th international Baltic Museology Summer School held in Kėdainiai on 12–18 July 2009, brought together for qualification improvement 37 Lithuanian, Latvian and Estonian museum specialists. The aim of the school is to develop the museological thought by linking theory and practise to make the Baltic museums more professional, contemporary and accessible to the society. Each year, the school organizes courses in a different Baltic country. In 2004–2007 it was held in Latvia, in 2008 in Estonia.

This year, the Baltic Museology School under the title “The Managing Change in the Museum” was first organized in Lithuania. The courses were delivered by the guest from Great Britain, Director of the National Museums Liverpool Dr David Fleming and the Director of Tukums Museum, lecturer in the Latvian Academy of Culture Agrita Ozola. The summer school was held in the Multi-cultural centre of Kėdainiai Regional Museum and Janina Monkutė-Marks Museum-Gallery. The participants of the school also visited the modern National Museum of Lithuania, the recently opened National Gallery of Art and the Palace of the Grand Dukes of Lithuania in Vilnius, the Lithuanian Museum of Ethnocosmology in Molėtai which was reconstructed with the support of the EU funds.